

Bijlage 1 BELEID OVERIGE OVERHEDEN

Nationale Omgevingsvisie

Het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) richt zich op vier prioriteiten. Deze hebben onderling veel met elkaar te maken en op deze prioriteiten geeft de NOVI richting aan hoe het Rijk de fysieke leefomgeving wenst in te richten:

- ruimte maken voor klimaatverandering en energietransitie;
- de economie van Nederland verduurzamen en ons groeipotentieel behouden;
- onze steden en regio's sterker en leefbaarder maken;
- het landelijk gebied toekomstbestendig ontwikkelen.

Naast het benoemen van deze vier prioriteiten wijst het Rijk 21 'Nationale Belangen' aan waarmee het de kwaliteit van de fysieke leefomgeving wil behouden en versterken. Nijkerk onderschrijft deze belangen en afwegingsprincipes. De doorwerking ervan in Nijkerk verloopt in het bijzonder via de Omgevingsagenda; een langjarige uitvoeringsagenda voor een specifiek deel van het land. Naast infrastructuur, ruimte en transport komt er ook de aanpak van de andere thema's zoals klimaat en energie aan bod.

MIRT

De Rijksoverheid werkt samen met andere overheden aan het veilig, bereikbaar en leefbaar houden van Nederland. Dit doen zij door te investeren in betere wegen, het spoor en waterwegen. Alle investeringen hiervoor staan in het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT).

In het MIRT staan twee projecten opgenomen die van groot belang zijn voor de gemeente Nijkerk. De aanpak van knooppunt Hoevelaken en de aanpak van de aansluiting A1/A30. De aanpak van knooppunt Hoevelaken heeft met name effect op de bereikbaarheid in de richting van Amersfoort. Op dit moment worden voor de aansluiting A1/A30 nog diverse varianten onderzocht, hierbij worden ook varianten meegenomen waarbij de N301 deels of gedeeltelijk niet te bereiken is via de aansluiting A1/A30.

Omgevingsagenda Oost-Nederland

Het Rijk heeft met bestuursgrensoverschrijdende samenwerkingen van provincies, regionale samenwerkingsverbanden, waterschappen, gemeenten, terreinbeheerders en drinkwaterbedrijven de Omgevingsagenda Oost-Nederland opgesteld. De omgevingsagenda bevat de integrale gebiedsgerichte opgaven in Oost-Nederland op het gebied van de fysieke leefomgeving. Deze agenda vormt een gebiedsgerichte uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), de provinciale omgevingsvisies van Gelderland en Overijssel, watervisies van de waterschappen en regionale visies. Zij is de nieuwe, breed ingestoken opvolger van de Gebiedsagenda Oost 2013. De agenda bevat acht omgevingsopgaven. Deze opgaven zullen werken als 'vliegwiel' voor vernieuwing en ontwikkeling van het gezamenlijke perspectief op Oost-Nederland in 2040. Voor Nijkerk zijn de volgende afspraken uit deze agenda voor de 'Innovatieve groene metropoolregio Arnhem, Nijmegen en Foodvalley' van belang:

Het faciliteren van een forse stedelijke groei van de regio, met behoud van leefklimaat, bereikbaarheid en landschappelijke kwaliteiten. Daarnaast is ruimte nodig voor groei van bedrijvigheid en werkgelegenheid. Versterking van de inhoudelijke cross-overs tussen campus- en innovatieclusters op het gebied van Food, Health & High Tech en Energy is cruciaal voor het innovatieklimaat en de economische ontwikkeling van de Regio, uit te werken in een:

- ontwerp onderzoek Integrale verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley;
- verkenning aanscherping Economisch profiel Arnhem- Nijmegen-Foodvalley.

Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland'

Provincie Gelderland richt zich in haar Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' op zeven thematische visieschetsen. Deze schetsen gaan over energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, biodiversiteit, bereikbaarheid, vestigingsklimaat en woon- & leefomgeving. Deze schetsen bieden geen volledig en limitatief beeld. Het zijn grove schetsen van in het oog springende bestaande en nieuwe initiatieven, kansen, mogelijkheden en ontwikkelingen die de provincie ziet vanuit het perspectief van de Omgevingsvisie. De schetsen sluiten op voorhand ook niets uit. De schetsen dienen als onderlegger om het gesprek te voeren over de thema's, vraagstukken en oplossingsrichtingen, zowel op de schaal van Gelderland als op regionale en lokale schaal.

Visie voor een bereikbaar Gelderland

Gedeputeerde Staten van Gelderland hebben een visie een bereikbaar Gelderland opgesteld. Deze visie is samen te vatten in de volgende punten:

- A. voor lange afstanden (nationaal en internationaal) ligt de focus op de bereikbaarheid van/in de stedelijke netwerken Arnhem-Nijmegen, Foodvalley en Stedendriehoek, als motor van economische groei;
- B. voor korte afstanden (regionaal) dient het wegennetwerk in de stedelijke netwerken te worden ontlast;
- C. op de corridors voor het goederenvervoer moeten de knelpunten worden opgelost;
- D. de verkeersveiligheid moet verbeterd worden (aantal verkeersslachtoffers neemt toe), met aandacht voor de kwetsbaarheid van fietsers.

GS werkt om deze punten op te lossen aan de volgende 5 bouwstenen:

- 1. realiseren van kwalitatief hoogwaardige hubs op de juiste locaties;
- 2. inzetten op fietsen op korte afstanden;
- 3. optimaliseren van capaciteit op de langere afstanden;
- 4. verder versterken van ons goederenvervoer;
- 5. bevorderen van de verkeersveiligheid.

Omgevingsvisie Provincie Utrecht

Sinds het voorjaar 2020 ligt het ontwerp Omgevingsvisie van Provincie Utrecht ter inzage. Gedeputeerde Staten hebben in hun ontwerp ook hun visie gegeven op de verstedelijkingsopgave in de Regio Amersfoort, waarbij opgemerkt wordt dat deze regio van zeven gemeenten ook samenwerkt met de Gelderse gemeenten Barneveld en Nijkerk. De voorstellen van de provincie zullen effect hebben op het beleid in de gemeente Nijkerk.

In de visie stellen Gedeputeerde Staten (GS) dat er in de regio Amersfoort vanaf 2019 tot 2040 25.000 tot 29.000 woningen moeten worden toegevoegd om tegemoet te komen aan de verwachte behoefte aan woningen. De plancapaciteit in 2019 omvat ca. 18.500 woningen. Het grootste deel van deze aantallen woningen willen GS realiseren in het stedelijk gebied van de gemeente Amersfoort.

Om tegemoet te komen aan de woningbehoefte na 2030 is het noodzakelijk op zoek te gaan naar locaties voor aanvullende plancapaciteit, waarbij GS inzet op woningbouwontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied en/of bij bestaande of nieuwe OV-knooppunten.

GS staat in deze regio voor een vergelijkbare opgave om te voorzien in voldoende werklocaties. De aanvullende behoefte aan werklocaties tot 2030 voor de regio Amersfoort is recent becijferd op 31 tot 84 hectare. GS zetten primair in op herstructurering, verduurzaming en efficiënter ruimtegebruik op bestaande terreinen. Verder willen GS met name de behoefte van het lokaal en regionaal gevestigde bedrijfsleven accommoderen. Over de omvang en de wijze van accommoderen gaan wij met de gemeenten en de regio in gesprek om te komen tot een regionaal programma bedrijventerreinen.

Naast de verstedelijkingsopgave in de regio Amersfoort bevat de Omgevingsvisie ook een opgave voor regio FoodValley. Daarover stellen GS dat in de periode 2019 tot 2040 er nog ruimte voor 3.500 tot 4.500 extra woningen worden gezocht. GS realiseren zich dat de regionale woningmarkt zich niet aan provinciale grenzen houdt.

GS wil de komende periode in samenspraak met de regio Amersfoort en FoodValley afspraken maken over de verstedelijkingskeuzes voor de toekomst. Daarbij wil GS wonen, werken en bereikbaarheid in samenhang bezien met andere opgaven zoals energie, klimaatadaptatie, drinkwatervraag, gezondheid, duurzaamheid en de bescherming van flora en fauna.

De gemeente Nijkerk is vanuit beide regio's bij deze afspraken betrokken.

Regionaal Ontwikkelbeeld 2030-2040

Veel vraagstukken over de inrichting van de fysieke leefomgeving, bijvoorbeeld mobiliteit, werken en groen overstijgen de gemeentegrenzen. Provincie Utrecht en Regio Amersfoort (Amersfoort, Baarn, Bunschoten, Eemnes, Leusden, Soest, Woudenberg, en de Gelderse gemeenten Barneveld en Nijkerk) creëren om deze reden een Ontwikkelbeeld voor de periode 2030-2040 om op basis van dit Ontwikkelbeeld afspraken te maken over de te ontwikkelen woon- en werklocaties, bereikbaarheid en het meegroeien van groen. Provincie Utrecht en Regio Amersfoort streven samen naar een aantrekkelijke regio waarin het goed leven is, met een gezonde woning- en arbeidsmarkt en waar de bereikbaarheid en leefbaarheid op orde is.

De visie en strategie in het Regionaal Ontwikkelbeeld betreft vooral keuzes voor de ontwikkeling van de regio na 2030. Grondslag voor dit ontwikkelbeeld is de Regionale Ruimtelijke Visie (2018, uitvoeringsagenda) en de Provinciale Omgevingsvisie.

Het ontwikkelbeeld wordt nagenoeg parallel aan onze Omgevingsvisie opgesteld. Onze keuzes voor de Omgevingsvisie leveren goede input op voor het Ontwikkelbeeld dat in de eerste helft van 2021 gereed moet zijn. Nijkerk is actief betrokken bij het opstellen van het regionaal Ontwikkelbeeld 2030-2040. Op deze wijze worden onze belangen optimaal behartigd.

Regio FoodValley

Gemeente Nijkerk maakt deel uit van de Regio FoodValley. Dit is een samenwerkingsverband van acht gemeenten (Barneveld, Ede, Nijkerk, Rhenen, Renswoude, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen), twee provincies, onderwijs- en kennisinstellingen en ondernemers in de regio samen. Het samenwerkingsverband is opgericht om als regionale overheid een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van de Food Valley regio tot een Europese topregio en internationale thuisbasis voor bedrijven en kennis- en onderzoeksinstituten voor duurzame en gezonde voeding en de gezonde mens. Het doel van Regio FoodValley is om de Europese topregio op het gebied van agrifood te zijn en te blijven, door versterking van het vestigingsklimaat en de kwaliteit van de leefomgeving.

De ontwikkelingen in deze regio zijn talrijk: er zijn wensen voor de ontwikkeling en realisering van windturbines, nieuwbouwwijken, zonnevelden, nieuwe bedrijventerreinen, nieuwe natuur, verbeteren van het landschap, kringlooplandbouw en toekomstperspectief voor boeren, verbeterde infrastructuur en bereikbaarheid; al deze wensen vragen ruimte.

Het behoud van het landschap, de woonvraag, de economische ontwikkeling en de energietransitie houden zich niet aan gemeentelijke grenzen en vragen om goede samenwerking op regionaal niveau. Daarom ligt er het voornemen binnen Regio FoodValley een gezamenlijke visie te ontwikkelen hoe er omgegaan moet worden met deze thema's die ruimte vragen. Integraliteit van regionale voorstellen is belangrijker dan ooit. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de samenwerking tussen de regiogemeenten. Alleen dan is het mogelijk om groei op een verantwoorde manier te laten plaatsvinden.

Met de gemeentelijke Omgevingsvisie en de daaraan voorafgaande kaderstelling, het participatietraject en de uitgevoerde onderzoeken levert Nijkerk de noodzakelijke input voor deze visie.

Regionale Ruimtelijke Verkenning van Regio Foodvalley

Om de vele al eerder genoemde (visies op de) ontwikkelingen goed op elkaar af te stemmen ligt er het voornemen een Regionale Ruimtelijke Verkenning voor de Regio FoodValley op te stellen. In een drietal stappen beoogt de regio tot regionale beelden en/of (proces)afspraken te komen nadat (stap 1) de basisgegevens in beeld zijn gebracht en deze gegevens (stap 2) toegepast, verrijkt en verder geanalyseerd zijn (denk aan identificatie van ruimtelijke fricties). Opdrachtgever is het regiobestuur.

Regionale Energie Strategie

Regio FoodValley is als energieregio ook aangewezen om een Regionale Energie Strategie (RES) op te stellen.

De RES geeft inzicht in:

- mogelijkheden voor regionale opwek en besparing;
- die mogelijkheden vertaald naar keuzes in concrete plekken, projecten en planning;
- de afstemming omtrent warmtebronnen;
- de gevolgen voor de energie-infrastructuur;
- al gerealiseerde projecten en plannen.

Met de RES geeft de regio invulling aan de afspraken uit het Klimaatakkoord die zijn gemaakt met maatschappelijke partners, bedrijfsleven, overheden en inwoners om te komen tot een regionaal gedragen RES. De RES is daarmee een instrument om de ruimtelijke inpassing van de energietransitie met maatschappelijke betrokkenheid te organiseren. De RES is ook een manier om langjarige samenwerking tussen alle regionale partijen te organiseren, onder andere bij de voorbereiding en de realisatie van projecten. Deze samenwerking kan gezamenlijk gedragen keuzes bevorderen. Maar ook helpen bij het formuleren en vaststellen van omgevingsbeleid van gemeenten, provincies en Rijk, waarvoor de RES een bouwsteen is. In dat omgevingsbeleid vindt integrale besluitvorming over de fysieke leefomgeving plaats, op grond waarvan vergunningen kunnen worden verleend. Daarmee krijgen bedrijven en burgers meer zekerheid voor het doen van investeringen. Tenslotte is de RES een product. Het is een document waarin elke regio beschrijft welke energiedoelstellingen zij zal halen en op welke termijn. En welke aanpak/strategie de regio hanteert om deze energiedoelstellingen te bepalen en te halen.

Voor Nijkerk zijn er in het RES-bod 40 ha zonnenvelden en 2 windturbines ingebracht, overeenkomstig de reeds toegezegde inzet voor de periode 2020-2023. Mocht het RES-bod van FoodValley niet voldoende zijn voor de landelijke doelstelling, dan kan het zijn dat er meer moet gebeuren. Met het nu voorgestelde beleid zal deze eventuele extra opgave met name in de periode na 2022 moeten worden gerealiseerd. De ruimtelijke vertaalslag van het aanbod uit Nijkerk is in overeenstemming met de strategie vanuit de RES FoodValley om zonnenvelden en windturbines langs infra en op restgronden te realiseren.

Blauwe Omgevingsvisie 2050 van Waterschap Vallei & Veluwe

Waterschap Vallei & Veluwe heeft een 3D Blauwe Omgevingsvisie 2050 (BOVI2050) vastgesteld. Dit is de langetermijnvisie die de input voor omgevingsvisies en -plannen bevat.

De Bovi is bedoeld als uitnodiging tot een dialoog met alle maatschappelijke partners, zoals Gemeente Nijkerk. In de BOVI brengt het waterschap de mogelijkheden en kansen van water in beeld, van de bovengrond tot de diepe ondergrond. Het waterschap verbindt water ook met de grote uitdagingen op het gebied van klimaatverandering, circulaire economie, energie en leefomgeving.

Met de BOVI werkt het waterschap vanuit een drietal perspectieven, namelijk: brongericht, gebiedsgericht en actorgericht. Dit nieuwe waterdenken heeft geleid tot drie generieke waterprincipes, die het waterschap als leidende principes toepast:

- water is het ordenend principe in de ruimtelijke ontwikkeling;
- maximaal schoonhouden en vasthouden van water;
- partnerschap als watermerk.